

ZAKAJ VOLIMO SLOVENSKO

Vsak človek želi postati samostojna osebnost in tudi vsak narod želi in hoče postati samostojna narodna osebnost. To je v skladu z naravnim in moralnim zakonom ter razvojem. In ena od oblik in možnosti izražanja lastne samostojne osebnosti tako posameznikov kot narodov je pravica, da ljudje in ljudstva na volitvah izrazijo svojo svobodno voljo, svoje hotenje in svoje politične izbire ter se tako kot samostojne, zavestne osebnosti ponovno in krepko afirmirajo nasproti drugim, pa tudi sami pred seboj. Odraz tega danes že skoro splošno priznanega in upoštevanega načela — izjema so nekatere totalitarne, diktatorske ali močno zaostale države — je splošna volilna pravica, ki pomeni, da ima vsak človek pravico voliti v državi, katere državljan je (če ni z obsodbo izgubil volilne pravice) ali če ni v preiskavi zaradi kakšnega hudega kaznivega dejanja.

UVELJAVITI SE MORAMO KOT SKUPNOST

Ce Slovenci v Italiji ne bi izkoristili splošne volilne pravice, da ponovno, vedno spet afirmiramo svojo osebnost ne le kot posamezniki, ampak tudi kot narodna skupnost, bi s tem pokazali, da nismo doumeli pomena te pravice ali da v nas ni več dovolj moči in volje, da bi se uveljavili v okolju, v katero nas je postavila usoda, tudi kot skupnost in ne le kot zmedena čreda posameznikov. Narodna skupnost nikjer in nikoli ne mora obstajati samo kot politično neorganizirana ali politično na stranke drugega, čeprav sosednega naroda razpršena čreda posameznikov. Če Evropa danes kolikor toliko pozna Slovence kot narod in jih kot take upošteva, je to predvsem za sluga naše politične organiziranosti in doseženih političnih uspehov. Zgolj zaradi Prešerna ali Cankarja ni nihče nikoli ugodil našim narodnim zahtevam, nam niti danes ni pripravljen ugoditi in nam ne bo ugodil v bodoče. K temu ga je vedno prisilila naša politična moč, naša politična organiziranost. Tako je bilo v preteklosti, tako je danes in tako bo v bodočnosti. S tem nočemo reči, da nam nista bila ali da nam danes nista potrebna Prešeren in Cankar ter vse tisto, kar ta dva kot simbola predstavljata, to je naša kultura. Naroda brez kulture ni, kultura je duša naroda, toda v svetu, v katerem živimo, ne delujejo zgolj duše in duhovne sile. To je svet, v katerem se merijo politične sile kot odraz predvsem materialnih odnosov in zato moramo biti tudi mi

Slovenci navzoči v tem svetu ne le duhovno, ampak tudi politično. Naša lastna politična organizacija in naša narodna politična moč sta odraz naše materialno-duhovne narodne resničnosti.

SAMO POLITIČNA STRATEGIJA

Ce bi nekatere neslovenske stranke še tako zatrjevale, da zagovarjajo tudi interese naše narodne skupnosti v Italiji, interese naše narodne manjšine, in če bi v tem pogledu tudi v resnici nekaj storile ali pa so že storile (za kar si zaslužijo priznanje, čeprav je bila to tudi njihova demokratična in moralna dolžnost, če se res borijo za pravičnost na vseh področjih v državi, kot zatrjujejo v svojih programih), je vendarle resnica, ki je ni mogoče zanikati, da gledajo in skrbijo pri tem predvsem za lastne interese in koristi, za interese razredov, ki jih zastopajo, in za interese lastnega naroda, ne pa za interese slovenske manjšine. Interesi in koristi slovenske manjšine so jim vedno nekaj drugotnega, nebitnega, dodatnega. In če jim politična strategija tako narekuje, so vedno pripravljene — in bodo tudi v bodoče vedno pripravljene ter odločene — da podredijo interese in koristi slovenske manjšine interesom večine, interesom nacionalizma lastnega naroda. V tem pogledu imamo Slovenci že svoje izkušnje z vsemi italijanskimi strankami. Treba se je spomniti le na obdobje po letu 1948.

To velja posebno za komunistično partijo. Ona je bila tista, ki je po letu 1948 fanatično in načrtno razkrajala vse leve politične organizacije, kulturne krožke in vse oblike javnega delovanja marksistično

usmerjenih Slovencev na Tržaškem. Uničila ali sabotirala je vse oblike slovenskega javnega delovanja na levici, ki so budile slovensko narodno zavest. V tem je videla nacionalizem, titovstvo in reakcionarnost, če ne še kaj hujšega. Izpodkopala je velik del slovenskega tiska in mu onemogočila nadaljnje izhajanje. Sabotirala je celo slovensko gledališče in šole. Poznamo marsikatero slovenskega delavca in delavko, ki je dal v tistem vzdušju otroka — in ne le enega — v italijansko šolo, ker je pod vtisom takega protislovenskega pritiska menil, da mu bo partija zamerila in da bo prekršil »proletarsko vzajemnost«, ter se izkazal krivega slovenskega nacionalizma, če ga bo dal v slovensko šolo. Tedaj je padlo število otrok v slovenskih šolah za polovico in več ter je pri tem tudi ostalo.

SAMO BREZPLODNE RESOLUCIJE

Partija ni nikoli pritisnila na svoje slovenske člane in somišljenike, naj dajo otroke — v imenu narodne enakopravnosti — v slovensko šolo. Nasprotno, na tihem se boji, da bi mogli priti njihovi otroci v slovenskih šolah do krepke narodne zavesti in s tem pod vpliv »slovenskega nacionalizma« oziroma tistega, kar smatra partija za slovenski nacionalizem in za »reakcionarstvo, titovstvo« itd. Dobro vemo, da je v partiji tudi več zavednih Slovencev, ki se ob vpisovanju v slovenske šole trudijo, celo z obiskovanjem slovenskih družin v svojem okolju, da bi slovenski starši vpisali svoje otroke v slovensko šolo. Toda to delajo kot posamezniki, kot zavedni Slovenci, iz svojega lastnega pojmovanja narodnostnega vprašanja, ne pa na vzpodbudo partije. Komunistična partija jim tega ne šteje v zaslugu. Obratno — videli smo, da je že marsikateri vidni partijski funkcionar na Tržaškem zdrsnil po partijski hierarhični lestvici precej navzdol, ker je pokazal preveč narodne zavednosti in bil preveč aktiven kot Slovence na političnem področju, čeprav partijskem. Lahko bi navedli tudi imena, ki pa so vodstvu tržaškega komunizma itak dobro znana. Resolucije, ki jih spremljajo ali predlagajo partijski aktivisti glede pravic slovenske manjšine, so morda dobromamerne, a imajo zgolj propagandno vrednost. Partija nima politične možnosti, da bi uresničila, tudi če bi to hotela, ker je na vseh političnih ravneh, v vseh odločujočih političnih forumih v opoziciji in tako ne

ZAKAJ VOLIMO SLOVENSKO

(Nadaljevanje s 1. strani)

more spraviti skupaj večine, ki bi sprejela in uzakonila njene predloge in resolucije.

Kdor izmed Slovencev voli komunistično partijo, da s tem morda izraza svoji revolucionarni čustvenosti, svojim romantičnim, utopističnim sanjam o boljšem, pravičnejšem svetu, ki ga je baje možno ustvariti z revolucijo in z nasiljem. Toda to spada na področje političnega utopizma. Mi, realistični Slovenci vemo, da je možno doseči vsak vsakršen napredek samo v demokratičnih pogojih, samo s trdim političnim bojem in delom.

NE VDAJAMO SE UTOPIJAM

Značilno je tudi, da KPI ne pozna Slovencev na svojih lepakih v Trstu, ampak samo v slovenski okolici, po vaseh. V Trstu se očitno boji vzbuditi s slovenskimi volivnimi lepaki neugodne odzive pri oportunistih in nacionalnih zagrizencih v lastnih vrstah ali pri tistih, na katere apelira, da bi volili njene kandidate. S tem je samo pokazala, kako ceni narodne interese slovenske manjšine, da jih je namreč ob vsaki priložnosti pripravljena podrediti svojim strankarskim interesom in oportunizmu svojih potencialnih volivcev.

Zato realistični, zavedni, demokratični Slovenci ne morejo voliti list KPI, ne morejo se zanašati glede tega na socialistično in na socialdemokratsko stranko, ki sta obe že mnogokrat dokazali, da sta predvsem italijanski stranki in da so jima pri srcu predvsem italijanski narodni interesi, katerim sta vedno pripravljene podrediti slovenske interese, če se jima zazdi to potrebno. Isto velja o drugih strankah demokratičnega tabora.

Kdor čuti slovensko in komur so res pri srcu slovenski narodni interesi in koristi naše narodne manjšine v Italiji, ne more voliti drugače, kot da voli liste Slovenske skupnosti tako pri pokrajinskih volitvah v Trstu kot pri pokrajinskih in občinskih volitvah v občinah Dolina, Devin-Nabrežina, Repentabor in Zgonik. Slovenska skupnost družuje realistične Slovence in Slovenke, ki se ne opajajo s fantastičnimi sanjarjami o bodočih zemeljskih paradizih na zemlji, ki jih bo ustvaril ta ali oni dogmatizem, ker v take paradize na zemlji ne verjamejo. Verjame-

mo pa v učinkovitost demokracije, v učinkovitost demokratičnega političnega boja, verjamemo v nujnost slovenske zavednosti in slovenske narodne politične afirmacije v obliki slovenskih političnih strank in volivnih rezultatov, verujemo v neobhodno nujno, da se Slovenci afirmiramo kot narodnost in kot narodna manjšina v Italiji tudi politično. Glasovi, ki so oddani za italijanske politične stranke, niso šteti kot slovenski glasovi. Kot slovenske glasove štejejo Italijani le tiste glasove, ki so oddani za liste Slovenske skupnosti, ki nastopa v devinsko-nabrežinski občini povezana s Slovensko levico. In le kot taki politično samostojni Slovenci pod znamenjem Slovenske skupnosti, pridemo Slovenci v poštev kot politični partnerji italijanskih demokratičnih strank sredinske leve, tako na ravni dežele kot pokrajine in občin. In samo kot taki, kot neodvisna slovenska politična skupnost lahko odkrito in prvenstveno zastopamo koristi naše slovenske manjšine, ne da bi jih morali zapostavljati koristim italijanske večine ali strankinega boja za oblast, kot se to dogaja v italijanskih strankah, ki se tudi potegujejo za slovenske glasove.

Zato, slovenski volivci in volivke, volite liste Slovenske skupnosti, volite znak lipove vejice, ki je v devinsko-nabrežinski občini dopolnjen s slovenskim nagljem Slovenske leve. Imeli boste mirno vest pred samim seboj in pred slovenskim narodom. Volite slovensko!

Tudi v Nemčiji in Franciji politična zaostritev

Nemška krščanska demokracija je označila Brandtovo politiko do Vzhodne Nemčije in do Vzhoda za kapitulacijo pred Vzhodom in ga pozvala naj jo opusti, ali pa bo povzročil politično razdejanje in doživel političen poraz. Nasprotstva v Nemčiji se hudo zaostrujejo in množe se politični zločini v obliki požigov, spopadov, atentatov, grožnje, itd, zlasti s strani maoističnih, anarhističnih in skrajno desničarskih elementov.

O podobnih zaostritvah poročajo iz Francije, kjer je vlada prepovedala maoistično študentovsko gibanje, ki je demagoško vplivalo na mladino.

POPOLNA VOJAŠKA DIKTATURA V NIGERIJU

V Nigeriji vlada zdaj čista »pravica močnejšega«. Vojaška vlada v Lagosu je izdala odlok, da tudi vrhovno sodišče nima pravice, da bi razglasilo kako odredbo vojaške vlade za nezakonito. To pomeni, da je vojaška vlada edini izvor vsega prava v državi, to pa je seveda »pravo«, ki ga diktira sila. Sedanja ustava Nigerije se sestoji edino iz odloka št. 1, ki ga je objavil general Gowon po svojem državnem udaru 15. januarja 1966 in s katerim je odstavil prejšnjo vlado in razpustil parlament.

Tudi tokrat se je pokazala značilna lju-bezen velikih sil do vojaških diktatur. Anglija in Amerika sta ves čas zvesto podpirali vojaško diktaturo v Nigeriji in ji z orodjem in z denarjem ter diplomatsko pomagali, da je krvavo zatrla boj Biafranov za svobodo in neodvisnost. Pri tem jima je vneto pomagala Sovjetska zveza.

☆

Ameriški dnevnik »New York Times« je sklenil prenehati izhajati za nedoločen čas, zaradi stalnih stavk stavcev. V času, ko list ne bo izhajal, tudi ne bo plačeval svojih uslužbencev. Med šesttedensko stavko (s presledki) je list izgubil za nad štiri milijone dolarjev oglasov in plačal stavcem pol milijona dolarjev za delo, ki ga niso opravili — je izjavil založnik lista Arthur Sulzberger.

V goriških denarnih zavodih je bilo ob koncu lanskega leta naloženih okrog 70 milijard lir, od tega so znašali prihranki zasebnikov in podjetij 50 milijard.

Rumor in Moro o politiki do KPI

Ministrski predsednik Rumor je imel te dni v okviru volivne propagande v Bologni govor, v katerem je posvaril komuniste, naj ne poskušajo napraviti iz avtonomnih dežel, v katerih bi prišli na oblast, svojih hegemonij, iz katerih bi skušali ustvarjati zmedo v državi. V interesu demokratičnih sil je, da to preprečijo in onemogočijo komunistične namere, je rekel Rumor. Obtožil je komuniste, da niso sposobni svobodnega dialoga.

Tudi zunanji minister Moro je govoril dan za Rumorjem v Bologni. V govoru je poudarjal, da je nemogoč nenadni preobrat

na desno v Italiji, in je hkrati zavrnil vsako možnost sporazuma s KPI, ker bi to ne bilo v skladu z demokratičnim razvojem v državi. Razlika med komunizmom in demokratičnim področjem zadeva stvari prvenstvene važnosti, je rekel Moro in dodal: »Rešitev naših problemov ne sme biti ne desničarska ne levičarska: biti mora demokratična.«

— o —

Severne in srednje pokrajine Peruja je zadel hud potres, ki je povzročil okrog 30.000 smrtnih žrtev in ogromno škodo.

Sociologi in psihologi se še vedno sprašujejo, kaj je vzrok, da postaja dobro hranjena in dobro oblečena mladina v državah blaginje, kjer ima na razpolago odlične možnosti za študij in se ji ni treba bati brezposelnosti, plen demagogije novih totalitarnih gibanj in demagogov. Pri tem je vredno pozornosti, da so najstarejši in najbrutalnejši v protestnih akcijah ravno sinovi in hčerke najbogatejših in najvplivnejših ljudi, aristokratskih družin itd. Pojavlja se sum, da je vse to zgolj moda in neka oblika ubijanja dolgčasa.

SOVJETSKI TEROR NAD IZOBRAŽENCI TRAJA NAPREJ

V Rusiji se nadaljuje teror nad izobraženci, ki kritizirajo reakcionarno politiko. Oblasti so dale zapretili v blaznico znanega biologa Juaresa Medvedeva, brata zgodovinarja Roya Medvedeva, ki je napisal več knjig proti stalinizmu. Brat Juares pa je nasprotoval Lisenkovim teorijam o genetiki, ki so tako ugajale Stalinu.

Zaradi mnogih protestov je obiskala Juaresa v blaznici posebna komisija in izjavila, da je duševno zdrav, a da mora ostati en teden v blaznici na opazovanju. To mu bo med drugim onemogočilo udeležbo na nekem mnednarodnem kongresu in udeležbo pri nekem razpisu.

Na obzorju so nove krize v PSI

Pri sedanjih volitvah bodo v petnajstih nanovo ustanovljenih deželah prvič volili deželne svete. Z izvolitvijo deželnih svetov in sestavo deželnih odborov bodo nove dežele zaživele lastno, bolj ali manj avtonomno življenje. O tem, kako se bodo dežele obnesle, vlada v italijanski javnosti deljeno mnenje. Kot znano, je bilo že v ustavi določeno, da se morajo ustanoviti dežele, toda z izvedbo tega ustavnega določila se je — razen v primerih petih že obstoječih dežel — dolgo odlašalo in to iz političnih vzrokov.

Pričakovati je namreč, da bo v deželah Emilija, Toskana in Umbrija zmagala skrajna levica in da bodo imele te dežele deželne svete, v katerih bodo odločali komunisti s svojimi zavezniki. Tako bodo tudi oni sestavili deželne odbore. Avtonomne dežele s komunistično vlado pa skrbe krščansko demokracijo in sploh sredinsko levico; to bo sploh prvi primer, kake komunistične deželne vlade v zahodni Evropi po drugi svetovni vojni. Nedvomno, da bodo komunistične deželne vlade vse storile, da bodo še utrdile in okrepile komunistično gibanje v svojih deželah in oslabile nasprotna politična gibanja, bodisi s propagando, bodisi s svojo politiko. Tako se krščanski demokraciji seveda ni mudilo z ustanavljanjem dežel. Zdaj, ko smo tako daleč, se mora vdati v dejstvo in čakati na rezultate.

TUDI VLADNA KRIZA?

Ze zdaj pa se lahko reče, da bo ustanovitev dežel povzročila nove krize v PSI. V socialistični stranki sta namreč, kot je dobro znano, dve struji. Ena je odločno proti političnemu sodelovanju s komunisti in proti njihovi udeležbi na oblasti, tako v osrednji vladi kot na nižjih ravneh, druga pa ne izključuje sodelovanja s komunisti, glede na okoliščine. Take okoliščine se ponujajo zdaj v Emiliji, Toskani in Umbriji.

Možno je, da bo tam prevladala med socialisti struja, ki se bo hotela povezati s komunistično partijo in biti navzoča v deželnih odborih. To bo imelo za posledico, da bo nastal nov hud politični spor v vodstvu socialistične stranke, kjer je med drugimi tudi stari strankin voditelj Nenni sam odločno proti političnemu sodelovanju s komunisti, ker odklanja njihov totalitarizem in njegove metode. Kako bo PSI rešila to novo grozečo krizo, za zdaj še ni mogoče reči. Možno pa je, da prevaga struja, ki je za sodelovanje s komunisti, in v tem primeru bo nastala kriza tudi v vsej vladni sredinsko-levi koaliciji. To bi verjetno povzročilo tudi novo vladno krizo.

Drug vzrok, ki bi mogel povzročiti krizo v PSI, bi bil nov poraz te stranke na volitvah. Tudi to bi namreč povzročilo nov napad leve struje v stranki na sedanjo politiko stranke, ki sodeluje v sredinsko-levi vladni koaliciji. Skrajneži bi v tem primeru zahtevali bodisi nove politične koncesije od ostalih strank sredinsko-leve koalicije, zlasti od kr-

ščanskih demokratov, ali pa izstop iz koalicije. To morda lahko prepreči le krepak uspeh PSI na volitvah, ki bi dokazal, da volivci odobravajo sedanjo politiko stranke in njeno sodelovanje v sredinsko-levi koaliciji. S tem bi bili izpodbiti argumenti leve struje v stranki.

— o —

MONOGRAFIJA O SLOVENIJI

Založba Hoffmann und Campe Verlag v Hamburgu je izdala v svoji znameniti zbirki monografij »Merian« o posameznih deželah, ki izhajajo mesečno, tudi monografijo o Istri in Sloveniji. Izšla je kot 3. letošnji (marčni) zvezek na 104 straneh revialnega formata, z mnogimi celostranskimi, tudi barvnimi fotografijami.

V monografiji sodelujejo nemški in slovenski avtorji, seveda samo v nemščini. Velika večina zvezka, ki ima naslov »Istrien-Slowenien«, je posvečena Sloveniji, ki jo prikazuje, enako kot slovenski narod, z zelo simpatične strani. Izmed Slovencev sodelujejo s posebnimi članki v monografiji Valter Bohinec, Emilijan Cevc, Marijan Zadnikar, France Habe, Boris Kuhar, Mirko Šoštarič, Janez Gradišnik in Milan Maver.

Inflacionistični pritisk v Jugoslaviji

»Jugoslavija se je izpostavila inflacionističnemu pritisku v večji meri kot katera koli druga evropska država«, je izjavil v socialno-političnem zboru zveznega parlamenta v Beogradu poslanec Marko Veselica, profesor zagrebške univerze in eden glavnih jugoslovanskih gospodarskih strokovnjakov.

Govoril je v teku debate pred odobritvijo takoimenovanih »tez«, ki jih je predložila zvezna vlada za sestavo novega petletnega gospodarskega načrta za gospodarski razvoj. Kot poroča agencija ANSA iz Beograda, preučujejo zdaj ta problem pristojni zvezni forumi, pa tudi forumi posameznih jugoslovanskih republik, ki so za-

skrbljene in bi rade zavrle naglo višanje cen ter padanje kupne moči dinarja, kar bi moglo negativno vplivati tudi na menjalno vrednost dinarja na tujih tržiščih. Kot pravijo v nekaterih krogih v Beogradu, se je vrednost dinarja že znatno zmanjšala tudi v nekaterih transakcijah s tujino. Konvertibilne valute, ki jih zaslužijo jugoslovanski izvozniki, kupujejo jugoslovanske banke zdaj že za precej višje dinarske vrednosti in ne računajo več dolarja po 1250 starih dinarjev, kot je bilo določeno z uradno pariteto. Zdaj plačujejo dolar včasih že kar z 2500 dinarji, kar pomeni padec vrednosti dinarja za petdeset odstotkov.

(Nadalj. na 7. strani)

Jack London:

KJER SE POTI LOČIJO

I.

Veseli fant z obritim obrazom je prenehal peti; sklonil se je in dolil vode v lonc, v katerem se je kuhal fižol. Nato se je spet vzravnaval in z gorečo vejo v roki odgnal tolpo psov od zaboja z živili in od posode. Imel je sinje oči in lase zlate barve; in kar lepo je bilo videti njegovo svežo polt. Prvi krajec se je kazal kot tenki srp nad belo črto gozdov z zasneženimi vrhovi smrek, ki so obdajali taborišče od vseh strani in ga ločevali od vsega sveta. Na nebu so zvezde poplesavale in pomežikovale, tako jasno in mrzlo je bilo ozračje. Na jugovzhodu je rahlo zelenkasto pobliskavanje napovedovalo bližajoče se razkošje severnega sija. Druga dva moški sta ležala na medvedovi koži, ki je predstavljala njuno posteljo. Četrty je sedel na saneh blizu ognja in krpal par mokasinov. Na desni sta kup zmrzlega peska in surov škripec kazala kraj, kjer so ti možje vsak dan delali, da bi iztrgali zemlji zlato. Na

levi so bili zasajeni v sneg štirje pari krpelj.

Fantovo petje je zvenelo čudno otožno pod mrzlimi zvezdami severa in ni dobro delo možem, ki so počivali okrog ognja po napornem dnevnem delu. To petje jim je polnilo srce z gluho bolečino.

»Za božjo voljo, Sigmund, nehaj že enkrat!« ga je zaprosil eden izmed njiju.

»Zakaj bi nehal, Dave Wertz?« je vprašal Sigmund. »Zakaj bi ne smel peti, kadar sem zadovoljen v srcu?«

»Zato, ker nimaš nikake praviče do tega. Ozri se naokrog in pomisli na hrano, s katero si že dvanajst mesecev polnimo trebuhe, in na našo živinsko garanje in življenje!«

Sigmund z zlatimi lasmi se je ob teh besedah ozrl naokrog in ošinil z očmi z ivjem pokrite volčjake in sopuh, ki se je dvigal iz ust mož.

»In zakaj bi ne smel biti zadovoljen v srcu?« se je zasmel. »Saj je vse prav. In kar zadeva hrano...« Upognil je komolec

in si potrepal mišice. »In če garamo in živimo kot živimo, ali nismo bili poplačani zato kot kralji? Dvajset dolarjev pri vsakem spiranju, in pri tem vemo, da je zlata zemlja globoka osem čevljev. To je drugi Klondyke... to vemo. Jim Hawes tamle ob tebi to ve in se ne pritožuje. In poglej Hitchcocka! Krpa svoje mokasine kot kaka starica in čaka na pravi trenutek. Samo ti ne znaš čakati in potrpežljivo delati, dokler ne pride pomlad in z njo možnost, da speremo rudo. Tedaj bomo vsi bogati, bogati kot kralji... A ti ne znaš čakati. Hočeš se vrniti v Združene države. Tudi jas se želim vrniti, a znam čakati. Zakaj bi torej ne smel peti?«

Psi so se naježene dlake in renče še bolj približali ognju. Zaslišalo se je monotono škripanje krpelj in med enim in drugim škripom drsenje kot bi kdo potresal sladkorno sipo. Nekaj hipov nato se je prikazalo v siju ognja v kožuhovino oblečeno indijansko dekle. Snelo si je krpelje, odvrгло nazaj kapuco iz veveriče kožuhovine in nemo obstalo sredi mož.

(dalje)

Tržaškega

Skupna slovenska lista za občino Zgonik

Spoštovani,

Bližajo se občinske volitve, zato bi se radi predstavili in te seznanili z nameni naše volivne liste. Če pogledaš in presodiš značilnosti naše liste, boš ugotovil, da smo skromni in mladi, toda polni dobre volje in pripravljeni prispevati k splošnemu socialno gospodarskemu in kulturnemu ter posebej narodnemu dvigu naše občine.

Vnaši občini je dosti nerešenih problemov. Dobršen del teh bi bolj delavna, navdušena in predvsem odgovorna uprava že zdavnaj rešila. Mi nimamo namena delati zvenceh obljub, ker dobro vemo, kako težko je obljube držati in jih uresničevati v vsakdanji praksi. Toda mnenja smo, da je poglavitna lastnost demokratične družbe, da dobijo vsi tisti, ki imajo nove ideje in voljo do dela, možnost, da tudi sami pokažejo svoje sposobnosti. Naša skupina je povrh najmlajša v celotni tržaški pokrajini, kar dokazuje, da smo široki in odprti vsem, ki se želijo udeleževati v janvem življenju.

Prav zato računamo na Tvoj glas in na Tvojo podporo, da bomo lahko pokazali, kaj zmoremo. Prepričani smo, da bodo naši občani znali ceniti našo mladostno energijo in nam omogočili pokazati tudi širši javnosti, da Slovenci ne životarimo, ampak da smo aktivno in s ponosom prisotni pri razvoju naših krajev.

Prosek

GLASBENI NASTOP

Prosvetno društvo Prosek - Kontovel bo priredilo v soboto 6. junija ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva na Proseku nastop gojencev Glasbene matice. Spored obsega skladbe za klavir, violino, trobento, harmoniko, kitaro in za mali harmonikarski ansambel. Vljudno vabljeni.

— o —

Sindikalna zveza slovenskih šolnikov pokr. podzveza SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE v Trstu

V A B I

vse svoje člane (učitelje in profesorje) na važen sindikalni sestanek, ki bo v petek 5. junija ob 17. uri v Gregorčičevi dvorani v ul. Geppa 9. Na sestanku bo govor o bližnjih stavkovnih akcijah, o enodnevnih stavkih ob protestni manifestaciji naših članov v Rimu, in o ostalih sklepih, ki jih je sprejel obni zbor.

ODBOR

— o —

Dijaki slovenskih srednjih šol na Tržaškem so počastili v torek 25. obletnico obnove slovenskega šolstva z lepo kulturno prireditvijo v Kulturnem domu.

— o —

NAŠA VOŠČILA

Dr. Rafku Dolharju in ženi Nadji se je rodil v soboto sinček Erik in s svojim prihodom razveselil starše in sestrico. Pristrčna voščila mameleu Eriku na življenjsko pot.

Prav gotovo si te dni dobil mnogo propagandnega materiala v hišo. Kot demokrat je te želimo samo spomniti, da imaš kot volivec možnost in dolžnost, da odkritosrčno in v miru premisliš, kaj si in komu boš zoupal svojo usodo v naslednji upravni dobi.

Nimamo namena se vsiljevati, toda tvoj glas za Skupno slovensko listo utegne biti pomemben pripomoček k hitrejšemu razvoju in večjemu napredku naše občine. Prepričani smo, da so naši kandidati najboljši jamstvo za uveljavljanje slovenskega človeka v teh krajih.

Se nekaj bi radi poudarili: v naši občini se med seboj dobro poznamo in razumemo. Zakaj bi morali pustiti to našo skupnost, razbijati in vnašati med nas sovražna čustva in razpoloženja? Naša lista je kljub naravni in tudi logični različnosti posameznikov demokratično združena in misli, da tako čuti velika večina naših ljudi. Naš cilj in politična perspektiva je v krepitvi medsebojnega prijateljstva in sodelovanja, kot to delajo zreli ljudje in kar tudi sami delamo dan za dnem. Samo tako bomo dosegli večjo enotnost in trdnost v naši skupnosti in bomo v današnji politični stvarnosti nekaj pomenili. Prepričani smo, da ne more nobena vsedrjavna stranka reševati naših problemov tako kot mi sami. Se več: resnično sodelovanje med narodi, državami ali tudi posamezniki je, kot nam kaže zgodovina, možno samo tam, kjer vlada enakopravnost, tam, kjer tisti, ki so v manjšini, niso samo zaradi tega podrejeni večini. V vsedrjavnih strankah smo samo brezpomemben privesek in še hujše; z vključevanjem v vsedrjavne stranke se slabi naša skupnost, hromijo naše sile in ovira naš razvoj.

Zato v nedeljo 7. junija voli za Skupno slovensko listo, kar narediš tako, da prečrtaš prvi znak na glasovnici.

Pristrčno te pozdravlja

SKUPNA SLOVENSKA LISTA

LISTA KANDIDATOV V OBČINI DEVIN-NABREŽINA

V listu »Beseda Slovenske skupnosti«, ki je izšel 1. junija kot priloga »Novega lista«, sta bili zaradi naglice tiskarskega dela, ki je bila posledica štirih prazničnih dni (Sveto rešnje telo, sobota kot dela prost dan v tiskarnah, nedelja, praznik republike), pri ponovnih korekturah v svincu pomotoma izpuščeni imeni dveh kandidatov na zadnjih dveh mestih kandidatne liste Skupne slovenske liste v devinsko-nabrežinski občini.

Zato ponovno objavljamo popolno listo kandidatov v omenjeni občini:

Naši kandidati

1. LEGIŠA dr. Dragomir, dosedanji župan, častnikar, Devin
2. ANTONIČ Ivan, kmet, Cerovlje
3. BREZIGAR Bojan, visokošolec, Nabrežina
4. FRANČEŠKIN Miroslav, obrtnik, Nabrežina
5. GRUDEN Anton, delavec, Nabrežina
6. GRUDEN Stanislav, kmet, Mavhinje
7. JEŽ dr. Janko, ravnatelj slov. učiteljskega Sosljan
8. KOSMINA Stanislav, trgovec Nabrežina
9. KUK Bruno, delavec, Praprot
10. LEGIŠA Alojz, delavec, Štivan
11. LEGIŠA por. TERČELJ dr. Marta, profesorica, Vižovlje
12. LUPINC Danilo, delavec, Praprot
13. MERVIC Josip, upokojenec, Devin
14. PIPAN Robert, kmet, Mavhinje
15. REBULA dr. Alojz, pisatelj, profesor, Šempolaj
16. SUŠTERŠIČ Srečko, učitelj, Prečnik
17. TERČON Antek, uradnik, Sosljan
18. TERČON Josip, dosedanji obč. odbornik, trgovec, Nabrežina
19. TERČON Just, kmet, Slivno;
20. TUTA Igor, visokošolec, Sosljan

DRAMSKI ODER P.D. »IVAN CANKAR« SV. JAKOB - TRST

V petek, 5. t. m. ob 21. uri v dvorani p.d. »Ivan Cankar«, Ul. Montecchi 6

PARTIZANSKI MITING

igra v dveh delih, ki sta jo po avtentičnih besedilih napisala P. Bibič in M. Belina

Režija: SERGEJ VERČ

Scena: I. VERČ

Nastopajo: V. Lovrenčič, O. Čuk, J. Kufersin, S. Sancin in S. Verč

Volivna propaganda

Po Trstu in po okoliških vaseh krožijo te dni avtomobili z zvočniki, preko katerih poudarjajo propagandisti raznih strank njihova volivna gesla. Tu pa tam se ustavijo, ali na kakem trgu ali pred kako cerkvijo (po maši) ali na primernem uličnem vogalu in govore ter razlagajo volivne programe svojih strank. Toda poslušavec je zelo malo, ponekod dva, trije ali niti to ne. Tu pa tam se za nekaj hipov ustavi kak mimoidoči in prisluhne, potem gre dalje. Ljudje zdaj že do dna poznajo programe posameznih strank iz tiska. Vsak je na tihem že odločen, kako bo volil. In to vedo tudi govorniki, zato se niti preveč ne trudijo.

Izjema so slovenski volivci, ki sicer tudi ne prihajajo v večji meri na shode, a so veseli, kadar se zasliši iz zvočnikov slovenski glas in se zasliši slovenska pesem, ki

veselo doni po cestah in trgih. Tedaj ljudje vzradošeni prisluhnejo. Taka je seveda propaganda list Slovenske skupnosti.

Volivni lepaki so v bistvu bolj simboli kot poskusi političnega prepričevanja. Na njih ni veliko brati, razen na nekaterih imena kandidatov. Povečini je na njih poleg simbolne podobe ali volivnega znaka samo kako geslo. Najbolj kričavi so misovski plakati.

V drevoredu XX. septembra — na Via lu — smo opazili, da sta nekoga dražila tako slovensko ime in znak na uradnem volivnem plakatu za pokrajinske volitve kot dvojezični plakat športnega društva »Gaja«. Pri prvem je skušal izrezati ime slovenskega kandidata Slovenske skupnosti in znak, na lepaku »Gaje« pa slovensko besedilo. Oba lepaka je tudi natrgal na robu.

Sovodnje

PISMO UREDNIŠTVU

Skupina sovodenjskih volivcev za listo z lipovo vejico nam piše:

»Primorski dnevnik« z dne 30. maja je objavil pismo »skupine Sovodenjcev«, v katerem se zaganjajo v »nekatero domače gospode«, ki da so v Novem listu kot v Katoliškem glasu zelo grdo napadli občinsko upravo in njene upravitelje.

V resnici pa ni bilo takega »grdega« napada, ampak le svobodno izražene misli o občinski upravi.

Do tega pa imajo po ustavi in zdravi razsodnosti vsi občinarji demokratično pravico, pa naj jih hvalijo ali grajajo. Saj ni nihče nezmožljiv in tudi ne nenadomestljiv. Kak občinar ima tudi pravico organizirati svojo skupino in se predstaviti pri volitvah, zlasti če ne pride do skupnega nastopa, katerega smo mi predlagali.

Strinjamo se s trditvijo v omenjenem dopisu, da je treba voliti slovensko in anti-fašistično. Spoštujemo tudi vse žrtve narodno osvobodilnega boja in vse padle v vojni, ker so vsi naši sinovi in naši bratje!

Zato bomo volili v naš občinski svet in pokrajino naše domače slovenske kandidate in ne take Slovence, ki se nam predstavljajo s katerokoli italijanske liste!

GORIŠKI PLANINCI

Slovensko planinsko društvo je že začelo, sicer bolj v skromnem obsegu, svojo poletno sezono. Predzadnjo nedeljo je priredilo izlet na Nanos. Izletniki so se z lastnimi vozili odpeljali do Razdrtega in odtod peš po strmi poti na Plešo. Na povratku so obiskali še Hubljeve izvirkve.

Za nedeljo 6. t. m. ima društvo na sporedu celodnevni izlet na Snežnik. Prevoz bo z lastnimi vozili.

Šolniško gibanje

Neurejeni položaj učnega osebja vseh šol v državi grozi, da bo zopet izbruhnil v stavko. Različne šolniške organizacije že napovedujejo splošno stavko za 10. junij. Obenem tudi izjavljajo, da se ne učitelji ne profesorji ne bodo udeležili običajnih sej za zaključno šolsko ocenjevanje učencev in dijakov. Ukinjeni bodo tudi vsi izpiti in mature.

Zadnja pogajanja med prosvetnim ministrom Misasijem in zastopniki šolniških sindikatov so še v teku. Če tudi zdaj ne bo prišlo do sporazuma, bodo prizadeti štirje milijoni učencev osnovnih šol in trije milijoni iz srednjih, ki ne bodo ocenjeni.

Milijoni staršev so že v skrbeh, da ne bi njihov otroci zgubili šolskega leta. Njih nevolja je naperjena tudi proti šolnikom. Ti se pa pravilno opravičujejo, da lahko pritisnejo na vlado le z ukinitvijo ocenjevanj in izpitov. Po drugi stran pa v vladnih krogih že razpravljajo o možnosti, da se izda poseben zakonski odlok, po katerem naj bi vsi učenci in dijaki izdelali šolsko leto brez zaključnih ocen in izpitov, kar bi bilo v veliko veselje staršev in dijakov, njih vzgojitelji bi pa zopet ostali na cedilu.

Minister Misasi je seveda tudi v škripcih. Pač pa pripravlja, po nekaterih vesteh iz Rima, nekatere druge odloke, ki naj bi uredili šolske zadeve. Med te spadajo tudi predhodni vpisi v šole za prihodnje leto. Vpisovanje v prvi razred enotne gimnazije bo moralo biti končano že 10. julija. Prav tako

Volilna agitacija, ki je bila v mestu in tudi po deželi manj hrupna kot pri zadnjih volitvah, se že nagiba h koncu. Večjih volilnih shodov ni priredila nobena stran, pa tudi kjer so bili na javnih prostorih, niso imeli dosti poslušavcev.

Zato so napovedi o izidu volitev take, da na Goriškem ne bo velikih sprememb v primeri z zadnjimi volitvami.

V Gorici, kot smo že pisali, nastopa devet strank na občinskih volitvah. Slovenska stranka nosi znak lipove vejice in je na petem mestu spodaj na levi strani glasovnice. Zraven lipove vejice so štiri prazne črte za prednostne glasove. V te vrste lahko volivec napiše štiri imena in priimeke tistih kandidatov iz seznama lipove vejice, katerim hoče dati preferenčne glasove.

V treh slovenskih občinah, v Števerjanu, Doberdolu in Sovodnjah, sta po dve slovenski listi za občinske volitve.

Za pokrajinske volitve je slovenska lista z lipovo vejico tudi postavila svojega kandidata v vseh okrožjih. Na glasovnicah za te volitve ni preferenčnih glasov. Zato se prekriža samo znak, ki se nahaja na drugem mestu v desnem stolpcu glasovnice.

Slovenska lista z lipovo vejico je izdala svoj program, ki obsega 28 točk. Prva zahteva enakopravnost slovenskega jezika v javnih uradih tudi na osnovi resolucije, ki jo je 22. decembra 1969 izglasoval občinski svet v Gorici in ki poudarja nujnost zakonskih ukrepov za zaščito slovenske skupnosti, zlasti za zagotovitev pravice do uporabe

tudi vpisovanje v prve razrede višjih srednjih šol.

VABILO ŠOLNIKOM

Sindikata slovenskih šolnikov v Gorici vabi vse svoje člane na širši sestanek, ki bo v ponedeljek 8. junija ob 17. uri v dvorani kluba »S. Gregorčič« na Verdijeve korzu 13. Na dnevnem redu je razpravljanje in sklepanje o bližnjih stavekah in o vzdržanju pri končnem šolskem ocenjevanju in pri izpitu.

Ob občinskih volitvah v Števerjanu

Za sedanje občinske volitve v naši občini sta predstavljeni dve slovenski kandidatni listi. Prvo je vložila uprava Kmečko delavske zveze v Števerjanu in nosi znak lipove vejice. Kandidatov je dvanajst, in sicer dosedanji župan Klanjšček Stanislav; Corsi Hadrijan, Sovenca; Klanjšček Valentin, Jazbine; Knez Helena, Ščedno; Komjanc Simon, Valerišče; Miklus Marij, Ščedno; Mužič Alojz; Križišče; Prinčič Izidor, Jazbine; Skok Armand, Jazbine; Terčič Zdenko, Bukovje; Terpin Ciril, Križišče; Terpin Emil, Ščedno.

Kandidatna lista lipove vejice je že pri zadnjih občinskih volitvah prejela zaupanje večine števerjanskih volivk in volivcev. Vsi ji bodo ostali zvesti prav gotovo tudi pri sedanjih volitvah.

Iz Goriške

Pred volitvami v Gorici

slovenskega jezika v odnosih z javnimi oblastmi. Naslednje štiri točke se tičejo naših šol in ustanovitve katedre za slovenistiko na tržaški univerzi. Sledita še točki o razširitvi obmejnega pasu na 20 kilometrov in o vključitvi slovenskih občin v goriško področje. Na koncu so še točke o poglobitvi prijateljskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo in o mirnem sožitju med narodi ter o združenju Evrope.

Slovenska lista z lipovo vejico je v Gorici edina slovenska lista. Zato bo gotovo vsak zaveden Slovenec glasoval zanjo in zaupal svoj glas kandidatom, ki si jih iz nje tudi s preferenčnim glasom lahko izbere.

RAZSTAVA

V prostorih goriške »Pro loco« na korzu je bila 1. junija odprta razstava umetnika Albina Polajnarja. Mladi umetnik si je utrl pot v upodabljajočo umetnost po študiju na beograjski akademiji v letih 1965-68. Poglavitna njegova dela so ciklus risb »Mostnica«, ki izražajo motiviko štirih letnih časov. Drugi umetnikov figurativni krog je »Uškovnica«, ki prišazuje v slikoviti barvitosti slovensko alpsko pokrajino.

Polajnarju se pozna pri prvih delih vpliv impresionizma mojstra Riharda Jakopiča. Slikovita barvost v ekspresionističnem slogu se uveljavlja pri naslednjih delih, vendar pa se že kaže umetnikov samonikli obraz.

V Gorici razstavlja dvanajst del iz obeh skupin. Razstava bo odprta do 15. junija.

Ameriške oblasti niso dovolile, da bi ameriška avtomobilska industrija Ford Motor Co. zgradila v Sovjetski zvezi največjo tovarno tovornjakov na svetu. Ponudba je bila odklonjena zato, ker bi tovornjaki služili tudi za pojaške namene in ker Sovjeti že zdaj pošiljajo tovornjake vietkongovcem in Severnemu Vietnamu.

Društvo slovenskih pisateljev, PEN klub in Društvo slovenskih literarnih prevajalcev so izdali drugo letošnjo številko revije »Le livre slovène«, katere namen je, da v francoščini in v drugih jezikih obvešča tujo javnost o slovenski literaturi.

Druga kandidatna lista nosi ime »Občinske enotnosti« in ima za znak kramp in grozd. Na njej je naštetih tudi dvanajst kandidatov: Šteher Venceslav, Gorica; Buzzinelli Venceslav, Jazbine; Juretič Roman, Gorica; Hlede Marij, Ščedno; Klanjšček Ciril, Klanec; Komjanc Ferdinand, Ul. Oslavje; Koršič Rudi, Jazbine; Maraž Drago, Križišče; Štekar Bruno, Klanec; Terpin Darinko, Valerišče in Vogrig Jožef, Ašči.

Števerjanski volivci imajo torej dovolj izbire in jim ne bo treba izgubljati glasov za katerokoli neslovensko listo. Posebno še, ker kandidira za pokrajino v okrožju, kamor spada tudi Števerjan, domači kandidat učitelj Corsi Hadrijan.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Še vedno skušajo zanikati našo zgodovino

V deželni muzeji v Celovcu je prirejena kulturnozgodovinska in etnografska razstava, ki razgrinja pred obiskovavcem preteklosti koroške dežele. Zaradi tega je posebno zanimiva tudi za Slovence, saj je bila Koroška veliko časa pretežno slovenska dežela, vse do začetka novega veka, in še danes prevladuje v njej slovenski tip človeka in slovenski etnografski element. To je lepo razvidno tudi na tej razstavi.

V pritličju je razstavljen knežji kamen s Krnskega gradu, pa tudi velike fotografije knežjega prestola z Gosposvetskega polja. Zraven so veliki napisi o zgodovini obeh simbolov nekdanje oblasti karantanskih knezov, vendar pa delajo ti napisi silo zgodovini, ker ni nikjer niti z besedico omenjeno, da je bila Koroška v prvih časih samostojna slovenska kneževina in da so prišli nemški naseljenci pozneje v deželo. O knežjem kamnu in kamenitem prestolu od Gospe Svete je rečeno, kakor da so ju postavili in ju uporabljali šele vladarji nemškega rodu, ki so se dali ustoličiti za koroške kneze, in to šele od 13. stoletja naprej. Nikjer tudi ni povedano, da je ljudstvo volilo in ustoličevalo kneze. Le v enem napisu, ki navaja izvleček iz poročila opata Johanna iz Viktringa o ustoličenju, je povedano, da je kmet, ki je ustoličil kneza, postavljaj temu vprašanja v slovanskem jeziku, moralo pa bi stati: v slovenskem oziroma vendskem jeziku.

Razstavljavci, ki so bili odgovorni za zgodovinski del razstave, so torej skrbno pazili, da bi obšli in zatajili slovensko dobo koroške zgodovine. Zanimivo pa je, da je opaziti na velikih fotografijah knežjega prestola od

Gospe Svete v kamen vklesane napise, ki so verjetno slovenski in gotovo še iz dobe, ko je karantansko slovensko ljudstvo samo volilo in ustoličevalo svoje kneze. Na naslonjalu prestola je viden napis »Sudow Ingo«, kar bi moglo pomeniti v koroškem narečju »Sodil Ingo« in ob strani je napis Ma sveiti, ki se verjetno še nadaljuje. Koroški zgodovinarji se za te napise ne zanimajo in to iz razumljivih razlogov, zanimati pa bi se morali slovenski zgodovinarji in jezikoslovci. Očitno je namreč, da ti napisi niso niti staronemški niti latinski, ampak slovenski. Verjetno gre celo za napise, ki so enako stari ali celo starejši od brižinskih spomenikov.

V etnografskem delu razstave, ki je zelo lepo in pregledno urejena, so skušali biti raz-

stavljavci pravičnejši do Slovencev. Tako so ponekod tudi slovenski napisi npr. pri nošah iz koroških krajev in pri fotografijah števhanja v Zilski dolini. Etnografsko bogastvo nekdanje slovenske Koroške in tistega dela, kjer še danes žive Slovinci, je presenetljivo lepo in značilno. Glavni del razstave obsega celotno drugo nadstropje palače, mnogo velikih dvoran. Tudi ta razstava pa pokaže dvojne dejstev, ki za Slovence nista razveseljivi: da so bili slovenski etnografi in zgodovinarji doslej premalo udeleženi pri odkrivanju koroške preteklosti in etnografije, in da je ravno koroška zgodovina iz časa karantanske neodvisnosti najmanj raziskana, tudi kar zadeva arheologijo. Tako iz tistega časa ni videti na razstavi ničesar razen že omenjenih fotografij knežjih stolov in fotografij spletene cerkvene ornamentike iz 9. stoletja, kar pa je že zunaj dobe karantanske slovenske neodvisnosti. Ta doba predstavlja tako večstoletno vrzel tudi v pregledu, ki ga nudi ta razstava v celovškem deželni muzeju.

Herderjeve nagrade

Dunajska univerza že vrsto let podeljuje Herderjeve nagrade osebam iz vzhodne in jugovzhodne Evrope za dejavnosti s kulturnega in znanstvenega področja. Po želji vodstva dunajske univerze in ustanove F.V.S. v Hamburgu, ki nagrade kreditira, se nagrade podeljujejo za zaslugo mednarodne vzajemnosti in prijateljstva prav v duhu nekdanjega Herderjevega humanističnega delovanja.

Letos je med nagrajenci tudi Hrvat Milovan GAVAZZI, znanstvenik, ki je vse svoje življenje posvetil raziskovanju balkanskega polotoka in njegovih ljudskih kultur in si pri tem prizadevanju priboril mednarodni ugled.

Slovenec bo verjetno najbolj znan GYULA ILLYES, pomembni, tudi v slovenščino prevedeni pisatelj, ki je na primer mojstrsko opisal posebno, vase zaprto življenje na nekdanjih ma-

džarskih veleposestvih. V »Ljudih iz puste« se je zavzel za najemnike na velikih posestvih, na katerih so vladali posebni zakoni, poseben hierarhičen in patriarhalni red s svojevrstno lastno mentaliteto in kulturo. Gyula Illyés, ki je živel vrsto let v emigraciji v Parizu, je po lastnih besedah z eno roko segel po Pascalu, z drugo pa po najpreprostejšem madžarskem ljudstvu.

Letos pa ni nagrajen le Madžar Gyula Illyés, temveč tudi član madžarske manjšine v Romuniji Zoltan FRANYO. Poleg pisateljskega delovanja se je Zoltan Franyo udeleževal zlasti kot prevajalec iz madžarskega kulturnega kroga v nemškega in obratno, prevajal je madžarske avtorje v romunščino in romunske v madžarščino. Skoraj štirideset zvezkov je teh njegovih prevodov. V nemščino je prevedel predvsem dva pomembnejša novejša madžarska lirika Endeja Adyja in Turdorja Argeheziya.

Poleg teh pisateljev so letos nagrajeni še znanstveniki: bolgarski filozof Žeko TORBOV, ki je znan predvsem po tem, da je prevedel Kanta v bolgarščino, umetnostni zgodovinar Poljak Jan BIALOSTOCKI, ki je poleg razprav s področja poljske umetnostne zgodovine napisal v poljščini tudi pomembno zgodovino svetovne umetnosti in se posebno ukvarjal z italijanskim in nizozemskim slikarstvom, in Čeh Jan FILIP, arheolog, eden najpomembnejših živečih avtoritet za raziskovanje keltske kulture.

Nagrajen je bil tudi grški skladatelj Yannis A. PAPAIOANNOU, zagovornik modernih smeri v glasbi.

Lev Detela

— o —

Na prodajni mizi Tržaške knjigarnice in v drugih slovenskih knjigarnah ter prodajalnih listov na Tržaškem in Goriškem se je pojavila 5. letošnja številka »Mladike«, ki je izšla sredi preteklega tedna.

Izšla je sedma številka »Literarnih vaj«. Do bi se tudi v Tržaški knjigarni. S tem je zaključen 21. letnik te simpatične dijaške revije.

Izšla je 1.-3. številka revije »Nova pot«, ki jo izdaja Cirilmetodijsko društvo katoliških duhovnikov v slovenski republiki.

Nova številka revije „Zaliv“

Pred nekaj dnevi je prišla iz tiskarne nova, 22.-23. številka revije »Zaliv«. Prvo, kar nam pade v oči na njej, je njen spremenjeni, bolj praktični format. Postala je revija žepnega formata, celo manjša kot so navadno takoiimeno-vane žepne knjige. Brez težav jo je možno spraviti varžet. Seveda se je sorazmerno povečalo število njenih strani, tako da bralci in naročniki niso prikrajšani.

Na uvodnem mestu je objavljenih nekaj aforizmov in krajših odstavkov iz del nedavno umrlega angleškega filozofa Bertranda Russella, pod naslovom »O narodnem vprašanju«. Nenavadno je, da je imel filozof številnega naroda, ki ima svoj imperij, tako izostrene poglede za nacionalno vprašanje. Odlomke je izbral in pripravil Ubald Vrabec. Zelo zanimiv je intervju z Vladimirom Dedijerom o Russellu. Nadaljuje se objava pisem, ki jih je pisal Alojzi Res Bevku in iz katerih živo diha naša kulturna preteklost izpred petdesetih let.

Pavle Merku je objavil v nekoliko prirejeni obliki predavanje, ki ga je imel letos 12. februarja za Slovensko katoliško akademsko društvo v Gorici. Predavanje ima naslov »Slovenska glasba od potrošnega blaga do kulturne dobrine«. Irena Žerjal-Pučnik nadaljuje svojo

dolgo novelo »Tragedijica na Grobljah«. V njej nam prikazuje duševni lik in življenjsko stisko ter razočaranja mlade ženske, vendar pa je njen slog preveč abstrakten, preveč je v njenem pisanju dolgih debat v abstraktnih stvarih, da bi mogli začutiti v noveli polnokrvno življenje, kar je škoda, zlasti tudi za pisateljčin talent. Nadaljuje se razprava Branka Marušiča »Goriška Furlanija v delih Stefana Kociančiča«, Radoslava Premrl pa nadaljuje spomine na svojega brata Janka-Vojka. Pisani so tako, da vzbujajo spoštovanje do njenega pēresa.

Boris Pahor je objavil skoraj dvajset strani zapiskov pod naslovom »Iz dnevnika«, v katerih obravnava vprašanja narodnosti in današnji položaj slovenstva, ter je v njih duhovit in seveda precej polemičen. Sergij Verč piše o predstavi Silonejeve drame »Prigode ubogega kristjana« v Slovenskem gledališču, nekdo, ki se je skrtil za psevdonom Marko Prosen, pa ocenjuje nekaj knjig, in med drugim zanika pomen Jezove knjige »Skandinavski izvor Slovencev«. Na koncu so objavljeni razni prispevki polemične narave. V tej številki najdemo samo tri, iz slovaščine prevedene pesmi. Prevleda jih je Avgusta Smolej.

Tudi gverilci naj uživajo zaščito kot vojni ujetniki

V krogih Združenih narodov, ki nosijo skrb za varovanje človeških pravic v svetu, se trudijo, da bi dosegli spremembo določil mednarodne konvencije o ravnanju z vojnimi ujetniki v tem smislu, da bi bili tudi gverilci smatrani, če pridejo v ujetništvo, za normalne vojne ujetnike, kot vojaki redne vojske. To vprašanje postaja vedno bolj aktualno in celo pereče spričo razmaha gverilskega vojskovanja v svetu, saj malim in vojaško šibkim narodom navadno ne preostane drugo kot gverilsko vojskovanje, kadar so napadeni od kakšnega vojaškega kolosa. Toda spremembe 3. ženevske konvencije o vojnih ujetnikih ne bo lahko doseči, ker se ji upirajo sile, ki imajo interes na tem, da ostane vse, kakor je, in to so dejansko vse velike sile, ki si edine lahko privoščijo invazije in vojaške zasedbe v današnjem svetu.

Omenjena ženevska konvencija določa, da ima pravico do zaščite kot vojni ujetnik samo tisti, ki je odkrito nosil orožje in trdno pripet vojaški znak. Najbolj pa se branijo dati gverilcem pravice pravih ujetnikov Južna Afrika, Portugalska, Izrael in države latinske Amerike, ki imajo trenutno opraviti (razen Južne Afrike, ki pa se gverilske vojne boji zaradi svoje rasne politike) z gverilci. Edino južnovietnamske in amerike oblasti so — po poročilih iz istih krogov Združenih narodov — v sodelovanju z Mednarodnim Rdečim križem izdelale kriterije za delno prilagoditev situacije gverilskega vojskovanja zahtevam 3. ženevske konvencije, čeprav te ne priznavajo za gverilce. Zdaj klasificirajo ujetnike v tri kategorije: vojne ujetnike, politične ujetnike in nedolžne civiliste. Te zadnje seveda izpuščajo.

Ta sistem pomeni vendarle velik napredek v primerjavi z razmerami v južnoafriških ozemljih, kjer se vodi gverilsko vojskovanje, in na arabskih ozemljih pod izraelsko okupacijo. Južnovietnamske in ameriške oblasti kažejo mnogo dobre volje — pripominjajo v krogih Združenih narodov — in vietkongovci, ki pridejo v ujetništvo, dobijo zdaj status

vojnih ujetnikov, kar pomeni, da ima Mednarodni Rdeči križ pravico do inspekcije v njihovih ujetniških taboriščih. Pomanjkljivost glede na določila 3. ženevske konvencije je v tem, da mora biti po tej konvenciji vojni ujetnik zaščiten od hipa, ko je ujet, medtem ko je vietkonški ujetnik zaščiten šele od hipa, ko je klasificiran za vojnega ujetnika. Do takrat ne uživa zaščite in Mednarodni rdeči križ nima pravice do inspekcije nad življenjem takih še neklasificiranih ujetnikov.

Isti problemi pa se pojavljajo tudi, kar zadeva ujetništvo rednih vojakov pri gverilskih enotah. Te navadno ne obvladujejo toliko ozemlja, da bi lahko postavile ujetniška taborišča in zato navadno pobijejo ujete vojake redne vojske. Tako npr. Mednarodni Rdeči križ v Južnem Vietnamu še ni mogel vzpostaviti nikakega nadzorstva nad tem, kako postopajo vietkongovci z vojnimi ujetniki, in mednarodni tisk je že večkrat poročal o skupinskih usmrtnih ameriških ujetnikov, ki so padli vietkongovcem v roke. Kar zade-

va bodočnost, gre prizadevanje za tem, da bi združeni narodi oziroma določeni mednarodni organi prevzeli večje naloge in tudi direktno odgovornost za vojne ujetnike, kadar kaka vojskujoča se stranka nima možnosti, da bi jih sama zaščitila.

Težave so v tem, da lahko sklepajo po mednarodnem pravu konvencije o vojnih ujetnikih samo države, medtem ko razne vojskujoče se stranke niso priznane kot države. Tipični vojni spopadi sedanjega časa pa niso tisti med državami; tipično za današnji čas je gverilsko vojskovanje in zato se je nujno treba po tem ravnanju in temu prilagoditi mednarodne sporazume o vojnih ujetnikih. To je sporočil javnosti norveški pravnik Hans Wilhelm Longva, ki se ukvarja s tem pri Združenih narodih. On je bil eden izmed tistih, ki so izdelali poročilo Združenih narodov o kršenju človeških pravic na ozemljih, ki jih ima okupirane Izrael, na osnovi izpovedi zapriseženih Arabcev, ki so šli skozi izraelska zasliševanja. Do takih spoznanj pa so gotovo privedle tudi tragične izkušnje o usodi ujetih gverilcev in njihovih podpornikov med drugo svetovno vojno.

PROTEST PREVOZNIKOV V GORICI

V ponedeljek dopoldne se je ustavil skoro ves promet v sredini mesta. Dolga vrsta tovornjakov s priklopniki, nekateri celo do vrha natovornjeni, je vozila in trobila po Korzu do Travnika.

Goriški avtoprevozniki so s to nenavadno demonstracijo protestirali proti zapostavljanju svojih pravic. Na prefekturi so izročili svoje pritožbe, v katerih zahtevajo med drugim ureditev prevoznin, zastopstvo svoje zveze v trgovinski zbornici, prepričitev tuje konkurence. Podprefekt je njihovim zastopnikom zagotovil, da bodo pristojne oblasti podprle vse njihove zahteve.

Zato je zveza avtoprevoznikov zvečer prekinila svoje protestno gibanje in je izdala izjavo, s katero se zahvaljuje vsem organom javne varnosti za razumevanje in celo prosi meščane, naj oprostijo, če so bili za nekaj časa ovirani pri prostem gibanju po mestu. Brez dvoma so si avtoprevozniki pridobili naklonjenost goriške javnosti.

INFLACIONISTIČNI PRITIS V JUGOSLAVIJI

(Nadaljevanje s 3. strani)

V preteklih tednih je zvezni parlament dovolil zvišanje cen mnogih produktov in tudi najnujnejših življenjskih potrebščin, kot na primer mesa, katerega cena se je zvišala za 27,3 odst., in kruha, ki se je podražil povprečno za 15 odst.

Kot javljajo, namerava izdati zvezni urad za nadzorstvo nad cenami z odobritvijo lva upravne ukrepe, ki naj bi zaustavili naraščanje cen. Sam predsednik jugoslovanske zvezne vlade Mitja Ribičič je naslovil poziv na predsedstvo sindikatov, ki naj podprejo vladu v prizadevanju za stabilizacijo tržišča. Upravne rešitve — je izjavil Ribičič — niso trajne, a jih je treba sprejeti v določenih okoliščinah. Predstavniki delavcev so obljubili, da bodo podprli vladu. Po mnenju teh se v jugoslovanskem gospodarstvu borita med seboj tendenca po reševanju težav z upravnimi ukrepi in tendenca po popolni liberalizaciji, ki pa se pogosto spremeni — kot trdijo — v pravo anarhijo.

Novice po svetu

V Romuniji in v severnem delu Srbije grozijo nove povodnji, Romunijo so povodnji zadnjih tednov zelo prizadele ter povzročile hudo škodo in smrtne žrtve.

Pri zadnjih spopadih med Izraelci in Arabci so smrtne žrtve in ranjeni predvsem otroci, ker v spopadih največ trpe vasi in kibuci.

Vse kaže, da se ameriške čete ne bodo umaknile iz Kambodže do konca junija; kot je zagotovil predsednik Nixon, ker se boji tam vedno bolj razplamtevanje.

Rusi so izstrelili v krožnico okrog Zemlje ladjico »Sojuz 9« z dvema kozmonavtoma v njej. To je baje priprava za gradnjo ploščadi, ki naj bi krožila okrog Zemlje in na kateri bi bila znanstvena postaja. Luna Rusov dozdevno ne zanima.

V Milanu je v sredo umrl pesnik Giuseppe Ungaretti, v starosti 82 let.

Prebivavstvo beži iz južnega Libanona

Kot poročajo dipisniki raznih evropskih listov iz Beiruta, je začelo prebivavstvo množično bežati iz vasi v južnem Libanonu, kjer imajo oporišča arabski gverilci. Na tisto področje vdirajo tudi Izraelci, ki vračajo udarce gverilcem. Prebivavstvo se boji obojih in trpi od obojih. Do 20. maja je zbežalo iz raznih južnolibanonskih vasi okrog 10.000 ljudi. Mnogi morajo proč zaradi tega, ker so jim bombe in granate razdejale hiše ali uničile setve. Nekateri najdejo zatočišče pri sorodnikih v bolj oddaljenih vaseh, drugi so se zatekli v prestolnico Beirut.

Kakšno vzdušje vlada v Libanonu zaradi brezobzirnosti gverilcev, ki stalno dobivajo okrepitve iz Sirije, zaradi spopadov med libanonsko vojsko in gverilci ter bojov med gverilci in Izraelci, pa tudi zaradi spopadov med libanonskimi političnimi skupinami, dokazuje-

ta dva značilna dogodka. Prebivavstvo neke vasi v južnem Libanonu je te dni napadlo — kot so poročale tuje agencije — gverilce, ki so se pripravljali na obstreljevanje izraelskega ozemlja z raketami. Ljudje so se seveda bali, da bo to povzročilo izraelske povračilne udarce proti njihovi vasi. Drugi dogodek je manj dramatičen, a prav tako značilen. Žena italijanskega industrialca Riva, ki se je umaknila v Libanon, da bi se izognila obsodbi zaradi bankrota v Italiji, je zapustila moža in s svojima otrokoma odpotovala nazaj v Italijo, da bi ju rešila iz nevarnosti. Med spopadi je eksplozirala bomba pred njihovo hišo in Luisa Riva se je zbala za otroka. Rajši tvega ločitev od moža. To dokazuje, da se ljudje niti v prestolnici ne čutijo varne in da tudi tam streljajo in mečejo bombe. Sicer pa so Izraelci enkrat že napadli letališče v Beirutu.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 7. junija, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; Glasba za harfo; Igra Herbertova; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše; J. Spyri »Heidi«. Tretji del. Radijski oder, vodi Lombarjeva; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi; predstavlja Naša gospa; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 D. Buzzati »Plašč«. Enodejanka. 16.20 Bjelinski: Sonata za čelo in klavir. Igrata Forest in Došek; 16.45 revija orkestrorov; 17.30 Pri naših pevskih zborih; 18.00 Miniaturni koncert; 18.45 Bednarik: »Pratika«; 19.00 Jazzovski kotichek; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Melodije iz filmov in revij; 20.00 Sport; 20.30 Iz slovenske folklorne ljudske pesmi; 21.00 Semenj plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.20 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 8. junija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 13.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Ansambel »L'Allegra Brigata«; 12.10 Kalanova: »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Obletnica meseca: »Charles Dickens ob 100-letnici smrti«; 18.15 Umetnost; 18.30 Zbor »La Rocca« iz Garde; 19.10 »Odvetničnik za vsakogar«; 19.15 Zbrane melodije; 20.00 Športna tribuna; 20.30 Pesmi od vseposod; 21.05 Pripovedniki naše dežele: S. Miniussi: »Kragulj«; 21.25 Romantične melodije; 21.45 Slovenski solisti; Tenorist Mitja Gregorac, pri klavirju Lipovšek. Samospevi B. Ipavca, Gerbiča in Linhart; 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 9. junija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Na elektronske orgle igra Smith; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert ansambla »I Musici«; 19.00 Otroci pojo; 19.10 Humor v slovenski literaturi (6) »Janko Kersnik«, pripravil Jevnikar; 19.25 The Modern Jazz Quartet; 19.45 Zbor »E. Adamič« iz Ljubljane, vodi Munih; 20.30 Strauss: »Elektra«, operna enodejanka; 22.25 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 10. junija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Ansambel »The Five Lords«; 12.10 Liki iz naše preteklosti »Fortunat Mikuletič«; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; Koncert pianista Claudia Gherbitza; 18.50 Pojejo »The Clark Sisters«; 19.10 Higiena in zdravje; 19.20 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 19.35 Jazzovski ansambel; 20.00 Sport; 20.30 Simf. koncert; 21.10 Za vašo knjižno polico; 21.35 Hawajski motivi; 22.10 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 11. junija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 »Družinski obzornik«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.15 Jevnikar »Slovenščina za Slovence«; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost; 18.30 Koncert violinista Igorja Ozima in pianista Marijana Lipovška; 19.10 »Pisani balončki«; 19.40 Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Sport; 20.30 D. Hayworth »Nima smisla ugibati«; Radijska drama; 21.35 Armando Trovajoli in skupina 4+4 Nore Orlandijeve; 21.55 Skladbe davnih dob; 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 12. junija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; Trobentač Brown; 12.10 Vzroki nesreč pri otrokih in mladostnikih ter njihovo preprečevanje; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Sodobni italijanski skladatelji; 18.50 Nekaj ritma z Narryjem Arnoldom; 19.10 W. Cesarini Sforza: Pravo in krivo — o razvoju moralnih in pravnih pojmov - 11. oddaja; 19.25 Priljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.30 Delo in gospodarstvo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Nekaj jazza; 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 13. junija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 Iz starih časov; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 Operetne melodije; 16.30 G. C. Croce »Bertoldo«; Peti del. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu; 16.50 Orkester in zbor »Cam-

F.J. * 35

S M R T

V POMLADI

Toda v petek je ni bilo k vajam v Opero. Čakal je na navadnem mestu blizu stranskega izhoda in videl, kako so prihajala druga dekleta iz poslopja, nje pa ni bilo. Videl je njeno prijateljico, vendar je ni ustavil, misleč da bo vsak hip stopila iz Opere tudi Majda. Ona pa ga tudi ni videla, ker je stal nekoliko oddaljen, zaradi Majde, da bi ji ne bilo nerodno; potem mu je bilo žal, da je ni nagovoril. Še deset minut potem, ko je bilo odšlo še zadnje dekletko, je čakal in upal, da se bo vendarle prikazala, a zaman.

Potrj je odšel in nehote se je znašel na poti proti njenemu domu. Ko se je tega zavedel, se je hotel že obrniti, a si je naglo premislil in nadaljeval pot. Sel je v temi nekajkrat mimo vile in gledal razsvetljena okna. Za enim od njih je bila gotovo tudi ona. Zeljno je opazoval sence, ki so se zdaj pa zdaj zarisale na zavesah, vendar njene ni mogel prepoznati.

Zakaj ni prišla? je vrtalo po njem. Ali je tako užaljena in jezna nanj, da je rajši izpustila vajo v Operi, samo da ga kaznuje in mu pokaže, kako zelo jo je užalil? Ali pa je morda odšla iz Opere pri kakem drugem izhodu? Morda pri glavnem? Na tistega ni pazil. Morda je celo še kak drug izhod. Bilo mu je žal, da se še ni bil prepričal o tem, in šele čez čas se je domislil, kako smešno bi bilo tako štetje vrat v Opernem poslopiju, in tudi popolnoma brez smisla. Saj če ga ni marala videti, bi mu nič ne pomagalo, tudi če bi jo prestregel pri kakšnih drugih vratih. Ali pa; v njem so se borila protislovna čustva: ponos, razočaranje, hrepenenje, negotovost, kesanje in strah, da se je morda kaj zgodilo in da zato ni prišla. Morda so doma zvedeli, kaj je bilo med njima, in so ji prepovedali hoditi k vajam v Opero. Saj mu je sama povedala, da ima strogega očeta. Ali pa se je sama odločila, da ne bo več hodila k vajam, da se ji ne bi bilo treba več srečavati z njim. Težko mu je bilo verjeti, da je vzela tisti spontani, nepremišljeni poljub tako za zlo in da je tako trdosrčna in zagrizena v svoji čeprav morda upravičeni užaljenosti. Ni vedel, kaj naj si misli.

Kaj pa če je bolna? mu je končno prišlo na misel. In čim bolj je o tem premišljeval, tem verjetneje se mu je zdelo, da je zbolela in da je zato ni bilo v Opero. Dolgo je hodil pred vilo sem in tja in gledal razsvetljena okna. Le malokdaj se je zarisala na njih kakšna senca. Zdelo se mu je, da je čuti iz vile pridušeno radijsko glasbo. Domišljija mu je slikala Majdo, ki leži bolna v postelji in si preganja dolg čas s poslušanjem radijske godbe. Vsekakor so ga tisti komaj slišni zvoki pomirili. Misli si je, da ne bi poslušali glasbe, če bi imeli v hiši hudega bolnika. Torej vendarle ne more biti tako zelo bolna. Morda je prehlajena, se je tolažil. Bilo je decembra in mnogo ljudi je bilo prehlajenih.

bridge«; 17.20 Dialog; 17.30 Za mlade poslušavce. Od šolskega nastopa do koncerta; 17.45 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu; 17.00 Moj prosti čas; 38.15 Umetnost; 18.30 Akademski folklorni ansambel »F. Marolt«, vodi Tončka Maroltova; 18.50 Kentov veliki orkester; 19.10 Pod farnim zvonom župne cerkve v Sovodnjah; 15.40 Zabavala vas bosta; 20.00 Sport; 20.50 »Ljubezen ne usahne« neznanega slovenskega avtorja. Priredil Mirko Mahnič. Radijski oder, režira Peterlin; 21.40 Vabilo na ples; 22.40 Zabavna glasba.

Drugo jutro se je ob uri, ko so hodili dijaki v šolo, sprehajal po cestah, po katerih bi morala priti ona, vendar je spet ni videl. To mu je potrdilo domnevo, da je bolna. V nedeljo zjutraj je pazil, kdaj so šle dijakinje uršulinske gimnazije k šolski maši, in šel tudi sam k isti maši, a tudi tam je ni videl. Odkril je deklico s kitami, kateri je bil zaupal pisano za Majdo, in rad bi jo bil vprašal, če ga je oddala, vendar pa ni imel priložnosti, da bi se ji bil približal. Ko je šla iz cerkve, se je v hipu izgubila v celi trumi večjih in manjših deklic.

Še isti večer pa je sam začutil, da ima vročino. Počutil se je slabo, bolela ga je glava in tudi grlo. Prosil je gospodinjo, da mu je skuhala vročega lipovega čaja, in šel kmalu spat, v upanju, da se bo prepotil, si odpočil in da bo drugi dan zdrav. Toda ponoči ga je kuhala vročina vedno huje in zjutraj je komaj požiral slino. Tolažil se je z upom, da bo vsaj do petka zdrav, da bo lahko spet šel čakati Majdo, toda ni mu bilo bolje. Ležati je moral ves tisti teden in še nekaj dni naslednjega tedna. V petek drugega tedna — bilo je malo pred Božičem — pa je bil že toliko dober, da je sklenil iti počakati Majdo. Upal je, da je medtem tudi ona ozdravela, če je bila res bolna. Toda drugega si skoraj ni mogel — in tudi ne upal — misliti. Pri britju se je opazoval v ogledalu in videl, da je bled in zelo shujšan.

A tudi tokrat je čakal zaman. Bil je prvič zunaj po svoji boleznini in čutil se je še šibkega, vendar je spet šel do njenega doma in se nekaj časa sprehajal sem in tja. Vse je bilo tako kakor pred štirinajstimi dnevi, le da je enkrat nekdo za nekaj hipov odprl eno izmed oken v prvem nadstropju in pri oknu se je pojavil neki moški. Obraza ni mogel razločiti, slišal je le njegov globoki, močni glas, ko je nekaj povedal nekemu, ki je bil v sobi. Najbrž je njen oče, je pomislil. Po zvoku njegovega glasu in po njegovih kretnjah je skušal uganiti, če je zaskrbljen ali žalosten, da bi lahko sklepal, kako je z Majdo, če je še bolna. Vendar ni mogel odkriti nič posebnega. To mu je dalo upati, da v hiši ni zaskrbljenosti in da je z Majdo vse v redu. (dalje)

—0—

Ugledni slovenski umetnostni zgodovinar, dr. Rajko Ložar je bil pred kratkim upokojen kot ravnatelj mestnega muzeja v mestu Manitowoc v Združenih državah. Nedavno je obhajal svoj 65. rojstni dan.

V Beogradu je umrl 12. maja slovenski kulturni delavec, igravec, scenograf in režiser, upravnik »Jugoslovskega dramskega gledališča«, ing. arh. Bojan Stupica. Bil je že dalje časa bolan. Star je bil šele 60 let.

V Ljubljani je umrl 22. maja, star 74 let, znani slovenski slikar Gojmir Anton Kos, član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

V Mariboru pa je umrl 23. maja igravec, režiser in dramatik ter publicist Hinko Nučič. Bil je dolgo časa eden izmed stebrov mariborskega gledališča.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna »Graphis« - Trst